

Beata Kuźniarowska

FENOMEN PRZYSTANKU WOODSTOCK

Wprowadzenie

Przystanek Woodstock jest największym w Europie festiwalem muzycznym organizowanym w Polsce od 1995 r. Inicjatorem tej imprezy jest Jurek Owsiak, który uczestnicząc w 1994 r. w amerykańskim festiwalu w Woodstock w Stanach Zjednoczonych, został nim oczarowany i podjął decyzję o zorganizowaniu podobnego festiwalu w Polsce.

Na początku Przystanek Woodstock nie miał pozytywnej oceny społeczeństwa, ponieważ imprezie towarzyszyły częste bójki i inne nieakceptowalne społecznie zachowania. Jednak wraz z rozwojem festiwalu i coraz lepszą jego organizacją jest on przez wiele osób uważany za jeden z najbezpieczniejszych festiwali w Europie.

Przystanek Woodstock jest wydarzeniem nie tylko muzycznym, ale także kulturowym, przyciągającym duże zainteresowanie społeczeństwa zarówno w Polsce, jak i na całym świecie. Biorą w nim udział osoby w różnym wieku, z różnych warstw społecznych, które na czas trwania festiwalu wspólnie bawią się w rytm rockowej muzyki.

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie społecznego fenomenu Przystanku Woodstock oraz przedstawienie najważniejszych czynników przyciągających na to wydarzenie tak dużą liczbę osób.

Pierwszy festiwal w Woodstock

Aby lepiej zrozumieć idee legendarnego festiwalu w Woodstock, należy cofnąć się do lat pięćdziesiątych, które w Stanach Zjednoczonych były czasem,

kiedy społeczeństwo amerykańskie wierzyło w swoją potęgę militarną i w skuteczny system wartości, przez co liczba osób niezadowolonych z panującego systemu była bardzo mała. Jednak pod koniec dekady ustabilizowana sytuacja uległa zmianie, a społeczeństwo zaczęło zadawać coraz więcej pytań zarówno w kwestiach politycznych, jak i społecznych. Młode osoby coraz częściej podejmowały decyzję o podwyższeniu swojego wykształcenia, zapisując się na studia, ponadto zwiększyła się społeczna rola telewizji¹. Wzrastająca potęga mediów była widoczna w coraz większych nakładach finansowych przeznaczanych na przekazywanie bieżących informacji z kraju, przez co społeczeństwo amerykańskie miało możliwość na bieżąco oglądać liczne demonstracje odbywające się na rzecz przestrzegania praw obywatelskich, przedwyborcze konwencje różnych partii oraz tragiczne sceny wojny w Wietnamie². Pojawiło się także dotychczas mało znane zjawisko, które zaczęło kształtować tożsamość młodych osób, a którego fundamentem była muzyka rock and roll³.

Popularność kultury inspirowanej muzyką rockową budziła dużo kontrowersji wśród społeczeństwa, ponieważ propagowała ona anarchizm, hedonizm, zażywanie narkotyków, nadużywanie alkoholu i inne formy dewiacji. Jednak stawiała się z każdym dniem coraz popularniejsza wśród młodzieży i dawała początek różnym pozytywnym działaniom. Jako przykład można wskazać dużą liczbę klasyków rocka angażujących się w koncerty organizowane na rzecz chorych na AIDS lub osób głodujących w krajach Trzeciego Świata, niepełnosprawnych dzieci bądź ochrony środowiska⁴. Dzięki muzyce rockowej młodzi ludzie zdali sobie sprawę, że potrafią w sposób skuteczny się organizować, czego dowodem był pierwszy festiwal w Woodstock w 1969 r.⁵

Trwał on trzy dni, które przeszły do historii jako najważniejsze wydarzenie w rozwoju kultury rockowej. Podczas koncertów wystąpiły największe gwiazdy rocka⁶. Zagrał wówczas m.in. Jimi Hendrix, który wyróżnił się nietypowym zachowaniem na scenie, czyli uderzaniem gitarą o głośnik bądź jej podpalaniem. Został on również zapamiętany dzięki sparafrazowaniu amerykańskiego hymnu, którego wykonanie przeszło do historii. Kolejną wielką gwiazdą muzyki rockowej podczas festiwalu w Woodstock była Janis Joplin, która była zafascynowana muzyką afroamerykańską. Artystka ta cechowała się dużą charyzmą, dzięki któ-

¹ M. Filipiak, *Od subkultury do kultury alternatywnej. Wprowadzenie do subkultur młodzieżowych*, Lublin 1999, s. 35.

² P. Boyer, *Amerykańska kultura masowa po 1945 r.* [w:] *Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki*, red. D.T. Critchlow, K. Michałek, Warszawa 1995, s. 201.

³ M. Filipiak, *Od subkultury...*, s. 35.

⁴ M. Jędrzejewski, *Młodzież a subkultury*, Warszawa 1999, s. 197.

⁵ *Ibidem*, s. 144.

⁶ S. Jeffries, *Zasuszone dzieci kwiaty*, „Forum” 2009, nr 31 s. 51.

rej została idolką hippisów utożsamiających się z jej utworami pełnymi buntu, niepokoju i motywującymi do poszukiwania własnej drogi⁷. Ponadto dla półmilionowej widowni zagrały także takie gwiazdy, jak: Jefferson Airplane, Ten Years After, The Who i wiele innych wielkich gwiazd rocka. Teren festiwalu był od 15 do 18 sierpnia 1969 r. swoistym państwem w państwie, które połączyło młodych ludzi w jeden naród⁸.

Uczestnicy koncertów w większości pochodzili z klasy średniej, a ich średnia wieku wynosiła 17–22 lata⁹. W trakcie festiwalu zmarły trzy osoby, a dwie przyszły na świat. Ponieważ nie dochodziło do groźniejszych incydentów, policja nie interweniowała w to wydarzenie, jednak bardzo dużo pracy miała służba medyczna, gdyż wiele osób nadużywało narkotyków. Podczas festiwalu młode osoby pochłonięte były zabawą, wolną miłością i wspólnym słuchaniem muzyki. Nie przeszkadzał im niedostatek pożywienia, środków higieny oraz czystych i suchych ubrań¹⁰. Młodzi ludzie zdali sobie sprawę, iż stanowią część jednego dużego organizmu, mają takie samo spojrzenie na świat, zmagają się z takimi samymi problemami i chcą spełniać własne marzenia. Wspólnie zaczęli walczyć o równe prawa człowieka, sprzeciwiali się wojnom i dewastowaniu planety. To właśnie wtedy powstał pierwszy ruch ekologiczny, zaczęto wspólnie sadzić drzewa, aby po wielu latach móc z nich zbierać owoce¹¹.

Festiwal w Woodstock stanowił początek, a zarazem koniec hippisowskiej kontrkultury¹². Według Antoniny Kłosowskiej kontrkultura zwraca się przeciwko panującemu porządkowi, aby w jego miejsce stworzyć własne, przeciwstawne wobec niego wartości i reguły. Termin ten najlepiej oddaje sedno występujących w latach sześćdziesiątych XX w. konfliktów młodzieżowych¹³. Społeczeństwo amerykańskie nigdy wcześniej oraz nigdy później nie doznało manifestacji młodego pokolenia na tak dużą skalę¹⁴. Festiwal stał się największym miejscem spotkania osób wyznających hasła hippisowskie¹⁵. Subkultura ta zrodziła się w Stanach Zjednoczonych w latach sześćdziesiątych XX w. i jej głównym celem było sprzeciwianie się wojnie w Wietnamie. Hippisi byli pacyfistami i stanowczo buntowali się przeciwko każdej przemocy i agresji. Nie uznawali oni instytucji rodziny, głosząc hasła wolnej miłości i życia w zgodzie z naturą¹⁶.

⁷ B. Prejs, *Subkultury młodzieżowe. Bunt nie przemija*, Katowice 2005, s. 182–184.

⁸ *Ibidem*, s. 237–238.

⁹ M. Herma, *Woodstock*, „Przekrój” 2009, nr 30, s. 50.

¹⁰ B. Prejs, *Subkultury młodzieżowe...*, s. 237.

¹¹ M. Herma, *Woodstock...*, s. 51.

¹² M. Pęczak, *Naród Woodstock*, „Polityka” 1999, nr 32, s. 42.

¹³ M. Filipiak, *Od subkultury...*, s. 15.

¹⁴ M. Pęczak, *Naród Woodstock*, s. 43.

¹⁵ B. Prejs, *Subkultury młodzieżowe...*, s. 236.

¹⁶ *Ibidem*, s. 46.

Początki i rozwój Woodstocku w Polsce

Ruchy młodzieżowe w Polsce rozwijały się w inny sposób niż w krajach zachodnich. Istotny wpływ na to miały masowe migracje ludności wiejskiej do miast będące skutkiem licznych problemów okresu powojennego oraz totalitaryzm. Ponadto protesty robotników w Gdańsku i na Wybrzeżu oraz „polski marzec” i „praska wiosna” wpłynęły na ukształtowanie świadomości młodzieży polskiej, która masowo zaczęła wspierać kontestacje polityczne i inne przedsięwzięcia dotyczące oporu w stosunku do władzy. W latach osiemdziesiątych XX w. młodzież polska miała własne wizje i poglądy na tematy polityczne, a powstające ruchy młodzieżowe stanowiły kulturę alternatywną, a nie jak w innych państwach – kontrkulturę¹⁷.

Pomysłodawcą i organizatorem polskiego Przystanku Woodstock był Owsiak, który uczestnicząc w amerykańskim Woodstocku, został nim zafascynowany i podjął decyzję o zorganizowaniu go w Polsce. Głównym celem polskiego Przystanku Woodstock było podziękowanie wszystkim wolontariuszom zbierającym pieniądze podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy¹⁸.

Wiosną 1995 r. rozpoczęły się przygotowania do pierwszego w Polsce Przystanku Woodstock. Na miejsce tego wydarzenia wybrano Czymanowo, w którym odbył się festiwal Energia Sztuki¹⁹. Początki Przystanku nie były proste, gdyż w przeddzień festiwalu w trakcie wyświetlania filmu z amerykańskiego Woodstocku wystąpiło nieporozumienie pomiędzy grupą punków, którzy zaczęli rzucać kamieniami w stronę sceny, raniąc w nogę żonę Owsiaka. Dzięki szybkiej interwencji Policji udało się złapać sprawców tego incydentu. Problemy te jednak nie pokrzyżowały planów organizatora i Przystanek Woodstock rozpoczął się zgodnie z założeniami. Chociaż większość występujących gwiazd była mało znana, to nie przeszkadzało to ponad 15 tys. osób przyjechać na festiwal i utworzyć społeczność, która była pełna indywidualizmu i swobód. Po zakończeniu festiwalu w prasie pojawiło się dużo negatywnych artykułów, które często zawierały w swojej treści nieprawdziwe i przerysowane opinie na temat Przystanku Woodstock. Dziennikarze muzyczni obecni na festiwalu w głównej mierze skupili się na tłumie zamiast na muzyce, często wyolbrzymiając negatywne wydarzenia, które były nie do uniknięcia ze względu na dużą liczbę uczestników²⁰. Prasa poprzez przemysłany dobór informacji przekazywanych

¹⁷ M. Filipiak, *Od subkultury...*, s. 63.

¹⁸ W. Wyszogrodzki, *Przystanek Wolontariuszy*, „Przegląd” 2005, nr 32, s. 20.

¹⁹ J. Owsiak, J. Skaradziński, *Przystanek Woodstock. Historia Najpiękniejszego Festiwalu Świata*, Warszawa 2010, s. 24–26.

²⁰ *Ibidem*, s. 28–32.

społeczeństwu w istotny sposób wpłynęła na opinię na temat Woodstocku²¹. Jednak pomimo kontrowersji związanych z festiwalem wiadomo było od razu, że będą następne jego edycje²².

Kolejny Przystanek Woodstock odbył się w 1996 r. w Szczecinie-Dąbiu. Miejsce, na którym miał się odbyć festiwal, znajdowało się blisko działek ogrodowych, co spowodowało protesty ich właścicieli, którzy bali się o swoje mienie. Jednak mimo początkowych problemów festiwal rozrastał się z roku na rok, uczestniczyła w nim coraz większa liczba osób przynależących do różnych subkultur, poprawiała się także jego strona organizacyjna²³. Przystanek Woodstock przez kilka następnych lat odbywał się w Żarach, lecz na stałe – od 2004 r. – zagościł w Kostrzynie nad Odrą²⁴.

Z każdym rokiem festiwal przyciąga coraz większą liczbę fanów, których w 2017 r. na XXIII Przystanku Woodstock było już ponad 250 tys. Ponadto podczas jego trwania odbywa się coraz większa liczba dodatkowych wydarzeń kulturalnych i warsztatów, które cieszą się wśród przybyłych dużym zainteresowaniem. Od 2018 r. sławny festiwal zmienił nazwę z Przystanku Woodstock na Pol'and'Rock Festival.

Przestrzeń społeczna Przystanku Woodstock

Przystanek Woodstock stanowi dużą zbiorowość tworzącą pewnego rodzaju aktywność, którą można określić mianem zachowania zbiorowego. Największy odsetek stanowią osoby młode, ale występują również i osoby dorosłe, a nawet jednostki w podeszłym wieku. Podstawowe zachowanie społeczne można zaobserwować w tłumie składającym się z bardzo dużej liczby jednostek, które nie znają się wzajemnie, lecz z takiej samej przyczyny znalazły się obok siebie. Tłum wywiera na jednostce emocjonalne działanie, które jest najczęściej irracjonalne, spontaniczne oraz bezkrytyczne. Ludzie wówczas najczęściej działają pod wpływem emocji, nie poddając analizie, czy ich zachowanie ma jakiś głębszy sens. W ich zachowaniu nie ma celowości, lecz ukazują to, co czują w danej chwili w swoim wnętrzu²⁵. W taki sposób powstaje tłum ekspresywny, w którym emocje wyrażane są w sposób, który jest często nieakceptowany w innych oko-

²¹ E. Aronson, *Człowiek istota społeczna*, Warszawa 1997, s. 79.

²² J. Owsiak, J. Skaradziński, *Przystanek Woodstock...*, s. 32.

²³ *Ibidem*.

²⁴ J. Owsiak, J. Skaradziński, *Przystanek Woodstock...*, s. 60–70.

²⁵ P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Kraków 2007, s. 152–153.

licznościach²⁶. Uczestnicy Przystanku Woodstock są przykładem takiego tłumy. Osoby biorące udział w tym wydarzeniu tworzą pewną kategorię społeczną, która w XXI w. cechuje się ogromną różnorodnością.

Powszechne pragnienie założenia rodziny lub znalezienia stabilnej pracy przeszło na drugi plan. Aktualnie wiele młodych osób ma potrzebę autonomii i przynależności, dlatego poszukują swojego miejsca w różnych subkulturach. Przystanek Woodstock stanowi to miejsce, w którym spotykają się różne subkultury, które mają między sobą pozytywne relacje. W potocznym rozumieniu subkultura jest wielokrotnie stawiana na równi z takimi określeniami, jak: patologia, bunt, nieprzystosowanie. Takie określenie jest jednak niepoprawne i niewystarczające. W znaczeniu opisowym subkultura wyodrębnia według własnego kryterium cechy życia społecznego oraz jej kulturę. Odpowiednim przykładem jest definicja subkultury utworzona przez Ryszarda Dyoniziaka: „Gdy wiele jednostek ma podobne problemy i gdy na gruncie wspólnych zainteresowań i dążeń powstają dość trwałe więzi między rówieśnikami, którzy tworzą im tylko odpowiadające i ich tylko obowiązujące normy, wartości i wzory, to pewna całość tych norm, wartości i wzorów stanowi podkulturę określonej zbiorowości”²⁷.

Osoby przynależące do różnych subkultur, biorące udział w Przystanku Woodstock, cechują się wyznawaniem innych wartości niż powszechne, mają inne podejście do życia oraz niekiedy bardzo oryginalny wygląd zewnętrzny. Dużą grupę na festiwalu stanowią punki; ruch ten zaobserwowano w Polsce pod koniec lat siedemdziesiątych jako odpowiedź na wydarzenia mające miejsce w sferze ekonomicznej i społecznej²⁸.

Inną subkulturą biorącą udział w Przystanku Woodstock są metalowcy. Ich cechą charakterystyczną są długie włosy, skórzane kurtki, symbolika militarna, a także czarna kolorystyka i koszulki z motywami demonicznymi²⁹. Subkultura ta nie ma żadnej konkretnej ideologii³⁰.

Podczas festiwalu można spotkać również osoby sprzeciwiające się dominacji życia politycznego nad życiem jednostki, czyli anarchistów, dla których podstawą egzystencji jest całkowita wolność. Dążą oni do zniesienia wszystkiego, co w jakikolwiek sposób ogranicza wolność jednostki, czyli polityki i wszelkich instytucji. Są przekonani, iż każdy człowiek powinien robić to, na co ma w danej chwili ochotę³¹. Ponadto w festiwalu uczestniczą ekolodzy, którzy głoszą, iż

²⁶ N. Goodman, *Wstęp do socjologii*, Poznań 2001, s. 323.

²⁷ M. Filipiak, *Od subkultury...*, s. 13.

²⁸ *Ibidem*, s. 69–70.

²⁹ B. Prejs, *Subkultury młodzieżowe...*, s. 53–54.

³⁰ P. Piotrowski, *Subkultury młodzieżowe. Aspekty psychospołeczne*, Warszawa 2003, s. 85.

³¹ B. Prejs, *Subkultury młodzieżowe...*, s. 12.

każda istota ma prawo do życia. Aktywnie angażują się w manifestacje propagujące dbanie o środowisko³².

Na uwagę zasługuje także subkultura gotów, których nazwa wywodzi się od mrocznego okresu w historii świata, czyli od gotyku. Inspirują się oni etosem średniowiecza, wilkołakami, śmiercią i okultyzmem³³. Spotkać można też liczną grupę hippisów, którzy za cel wybrali walkę z przemocą. Są oni bardzo kolorowo ubrani, a ich podejście do życia jest luźne, przez co dodatkowo podkreślają swoją niezależność³⁴. Pacyfiści uczestniczący w Przystanku Woodstock podobnie jak hippisi stanowczo sprzeciwiają się wszystkim formom przemocy³⁵. Na woodstockowym polu są również rastamani charakteryzujący się posiadaniem dredów. Ubiegają się wielobarwnie, a częścią ich stroju są korale. Ich symbolem są trzy kolory zaczerpnięte z etiopskiej flagi: czerwony, żółty i zielony³⁶.

Oprócz osób przynależących do subkultur powstałych w ubiegłym wieku wskazać należy również na reprezentantów najnowszych subkultur powstałych najczęściej w wyniku rozwoju internetu i przemian kulturowych, jakie następują w społeczeństwie. Wymienić tutaj należy członków subkultur nazywanych instagirl/instaboy – są to osoby, które całe swoje życie podporządkowują portalom społecznościowym, na które wstawiają ogromne ilości zdjęć i nagrań ukazujących ich życie codzienne. Osoby takie każdą czynność, jaką wykonują w ciągu dnia, relacjonują w internecie. Na festiwalu nie brakuje także hipsterów, którzy lubią otaczać się drogimi rzeczami pomimo tego, iż z pozoru wyglądają „niechlujnie”. Jednak w pełni akceptują oni własną oryginalność i niezależność. Wśród hipsterów występują też „brodacze” – są to mężczyźni z dużym zarostem snobujący się w kwestii rzeczy modnych. Ciekawą subkulturą są również old-schoolowcy charakteryzujący się stylem *vintage*, nawiązując do stylu ubierania, jaki występował w przeszłości. Najczęściej ubierają się w ubrania retro zakupione w niszowych sklepach.

W XXI w. występuje coraz większa liczba nowych subkultur, a reprezentantów tych grup coraz częściej można spotkać także na Przystanku Woodstock, co sprawia, iż festiwal jest jeszcze bardziej zróżnicowany, kolorowy i pełen ciekawych osób. Oczywiście w polskiej przestrzeni społecznej występują też subkultury, których przedstawiciele nie uczestniczą w Przystanku z różnych przyczyn, jednak należą one do mniejszości.

³² *Ibidem*, s. 34.

³³ *Ibidem*, s. 37.

³⁴ M. Filipiak, *Od subkultury...*, s. 68.

³⁵ B. Prejs, *Subkultury młodzieżowe...*, s. 57.

³⁶ *Ibidem*, s. 69.

Taki wachlarz rozmaitych subkultur występujących obok siebie na Przystanku Woodstock powoduje, iż wzajemnie się one przenikają. Osoby należące do różnych subkultur razem nie tylko bawią się przy dźwiękach muzyki, ale także rozmawiają, poznają swoje poglądy, wymieniają się różnymi doświadczeniami. Ponadto oprócz osób przynależących do różnych grup subkulturowych można spotkać wiele jednostek nieidentyfikujących się z żadną z nich, lecz akceptujących te same bądź bardzo podobne wartości.

Chociaż koncerty podczas trwania Przystanku Woodstock zaczynają się dopiero po południu, festiwalowe życie rozpoczyna się już od wczesnych godzin porannych, a jego uczestnicy mają do wyboru wiele atrakcji, w których chętnie uczestniczą. Niektórzy rozpoczynają dzień od stania w długich kolejkach do kranów, inni zaś idą zwiedzać miasto i zrobić zakupy. Są również osoby, które zaczynają dzień od spożywania alkoholu, występują też pojedyncze jednostki zażywające różnego rodzaju narkotyki bądź tacy, dla których rozrywką jest stosunek seksualny z przygodnie poznanymi osobami. Jednak uczestnicy tego typu to na Woodstock margines.

Popularną atrakcją są tu kąpiele błotne pod tzw. grzybkiem. Zabawa w błocie, chociaż jest często źle odbierana przez resztę społeczeństwa, ukazuje, jak wielka swoboda panuje wśród uczestników festiwalu. Ponadto takie zachowanie nawiązuje symbolicznie do ery hippisowskiej, w której promowano hasła jedności z Ziemią. Zabawa ta może również świadczyć o tym, iż ludzie na czas trwania festiwalu chcą uciec od miejskich wygód i nieustannego dbania o wizerunek, jaki jest kreowany w mediach. Chcą się bawić w otoczeniu innych osób, które całkowicie akceptują ich sposób zachowania i wśród których mogą być naprawdę sobą, bez negatywnego oceniania i etykietowania, jakie często występuje w codziennych relacjach społecznych.

Człowiek poprzez proces etykietowania jest odrzucany przez resztę społeczeństwa z powodu dewiacyjnego działania, co dodatkowo oddziałuje na nieakceptowane zachowania³⁷. Zazwyczaj etykietują innych konformiści, którzy sami przestrzegają prawa i porządku. Zdaniem Howarda Beckera zajmującego się teorią etykietowania to, czy ktoś otrzyma etykietę dewianta, nie jest zależne tylko od jego zachowania, ale istotne znaczenie ma także ubiór, styl mówienia bądź kraj, z którego pochodzi dana jednostka. Etykietowanie ma wpływ nie tylko na to, jak dana osoba jest spostrzegana, ale też na jej własne poczucie wartości i tożsamości³⁸. Dlatego ważne jest, aby zastąpić bezrefleksyjne stygmatyzowanie innych osób próbą zrozumienia okoliczności, w jakich dane zachowania występują. Próba zrozumienia sytuacji innej osoby prowadzi do pierwszego

³⁷ A. Bremond, J. Couet, A. Davie, *Kompendium wiedzy socjologii*, Warszawa 2008, s. 70.

³⁸ A. Giddens, *Socjologia*, Warszawa 2004, s. 230.

prawa Elliota Aronsona, które mówi, że „ludzie, którzy postępują anormalnie, niekoniecznie muszą być szaleńcami”³⁹.

Przystanek Woodstock stanowi miejsce, w którym wiele osób ma możliwość jawnie wyrażać to, co czują, kim są, jakie mają poglądy polityczne, religijne oraz do jakich przynależną grup, a wszystko to uwidacznia się poprzez ich zachowanie i wygląd. Wyrażają samego siebie w sposób oryginalny i indywidualny. Indywidualizm przejawia się w XXI w. coraz częściej także poza przestrzenią festiwalu, przez co jednostki same mogą decydować o sobie, a nie jak to było wcześniej, gdzie to tradycja i wierzenia miały znaczący wpływ na cały przebieg życia człowieka. Za sprawą globalizacji społeczeństwo zaczyna się w sposób indywidualny kształtować i tworzyć własną tożsamość⁴⁰. Jak zauważa Janusz Reykowski, „charakteryzując indywidualizm, wymienia się z reguły takie wartości, jak autonomia jednostki, niezależność emocjonalna, osobista inicjatywa, prywatność, wyraźna świadomość swojego Ja. Uważa się, że indywidualista układa swoje stosunki społeczne na zasadach wymiany, z uwzględnieniem kalkulacji zysków i kosztów [...]. Jednostka sama odpowiada za siebie, sama określa, co jest dla niej dobre lub złe, względnie w innej interpretacji, sama rozpoznaje dobro i zło”⁴¹.

W taki sposób rozumiana indywidualność występuje właśnie na Przystanku Woodstock, co można zauważyć chociażby po napisach na koszulkach woodstockowiczów: „Po co być normalnym?”, „Nic nie muszę” ukazujących bunt przeciwko szarej rzeczywistości bądź innych jak: „Piwa i pacierza nigdy nie odmawiam”, „Wrzucić na tacę granat”, które mogą ukazywać dystans do wiary i Kościoła osób noszących takie koszulki. Występują również napisy humorystyczne, które przedstawiają luźny stosunek do życia ich właścicieli, oraz napisy antynazistowskie i apolityczne. Interesującym zjawiskiem są też flagi i transparenty zawieszane obok namiotów. Na jednych widnieją nazwy miast, z których dane osoby przyjechały, co może świadczyć o wytworzonych więziach z tą miejscowością, inne ukazują logo znanych zespołów, symbole pokoju lub anarchii oraz śmieszne teksty, np. „skup dzieci do lat trzech”. Ponadto wzdłuż jednego z głównych chodników przy polu namiotowym prowadzącym na stoiska z pamiątkami często można zobaczyć pojedynczo siedzące na trawniku osoby z wyciągniętymi przed siebie tabliczkami z napisami, jak: „Zbieram na zmianę płci”, „Szukam męża”, „Zbieram na Woodstock 1999, bo nie byłem”. Są też osoby stojące obok sklepowych wózków z napisem „Taxi 5 zł za km” oraz osoby, które za niewielką opłatą robią dredy i tatuaże z henny.

³⁹ E. Aronson, *Człowiek istota...*, s. 23.

⁴⁰ A. Giddens, *Socjologia*, s. 84.

⁴¹ Z. Bokszański, *Indywidualizm a zmiana społeczna*, Warszawa 2007, s. 9.

Na woodstockowym polu występuje również każdego roku duża liczba wiosek tematycznych, np. wioska bębniarzy, brodaczy, forumowiczów lub piwna. Miejsca te gromadzą osoby posiadające takie same zainteresowania i pasje. Ponadto występują na festiwalu regularnie różne inicjatywy sportowe, np. turnieje piłkarskie, bieg dookoła Przystanku Woodstock oraz sztafeta. Wieczorami odbywają się seanse filmowe i przedstawienia teatralne. Jednak to koncerty stanowią nieodzowny element festiwalu. Gromadzą pod sceną tysiące ludzi, którzy wspólnie dają się porwać w rytm muzyki.

Wspólne spędzanie czasu łączące społeczność festiwalu powoduje wytworzenie się wśród uczestników tożsamości społecznej. Tożsamość tą stanowią cechy jednostki, dzięki którym ma ona możliwość odróżnienia się od innych oraz może potwierdzić swoją przynależność do danej grupy, co wywołuje uznanie społeczne⁴². Zbiorowości społeczne wchodzą ze sobą w interakcje zarówno na płaszczyźnie własnego świata, jak i wyznawanych wartości przez to, że działanie jednej osoby oddziałuje na zachowanie innej⁴³. Takie wzajemne oddziaływanie na siebie uczestników Przystanku Woodstock tworzy atmosferę radosnej zabawy, u której podstawy leży całkowita wolność jednostki.

Wolność rozumiana obiektywnie stanowi całkowity brak ograniczeń w każdej dziedzinie życia. Jednak takie rozumienie wolności jest często utopijne, gdyż niezależne od miejsca i czasu zawsze występują, chociażby w małym stopniu, jakieś jej ograniczenia⁴⁴. Na przystanku Woodstock takim ograniczeniem jest przykładowo strefa wolna od alkoholu, która obejmuje obszar Akademii Sztuk Pięknych oraz teren przy głównej scenie. Występują również zakazy sprzedaży narkotyków i alkoholu wysokoprocentowego ze względu na obowiązującą w tym czasie w całym mieście prohibicję. Ze względów bezpieczeństwa występuje zakaz rozpalania otwartego ognia oraz wnoszenia niebezpiecznych przedmiotów. Innym ograniczeniem jest zakaz używania sygnałów dźwiękowych i poruszania się po obszarze festiwalu pojazdami silnikowymi. Za złamanie jakiegokolwiek zakazu grozi sankcja w postaci bezzwłocznego opuszczenia terenu Przystanku Woodstock⁴⁵.

Przystanek Woodstock przyciąga coraz więcej osób nie tylko dlatego, że jest to miejsce, w którym można się dobrze bawić, ale także przez to, że podczas jego trwania można się dużo nauczyć i poszerzyć własne horyzonty. Utworzona

⁴² A. Bremond, J. Couet, A. Davie, *Kompendium wiedzy...*, s. 107.

⁴³ F. Znaniecki, *Ludzie teraźniejsi a cywilizacja przyszłości*, Warszawa 2001, s. 33.

⁴⁴ V. Kopińska, *Współczesna młodzież wobec problemu wolności*, Toruń 2008, s. 78.

⁴⁵ *Regulamin imprez masowych odbywających się w ramach Festiwalu Przystanek Woodstock 2–5 sierpnia 2017 r., Kostrzyn n/Odrą*, https://s.woodstockfestival.pl/trunk/uploaded/sended/files/23woodstock/regulamin_imprezy_woodstock_2017.pdf (12.10.2017).

w 2005 r. Akademia Sztuk Przepięknych, której pomysłodawcą był Zbigniew Holdys, umożliwia uczestnikom festiwalu spotkanie na żywo wielu sławnych osób: muzyków, dziennikarzy, pisarzy, polityków, osób ze świata nauki i przedstawicieli różnych wyznań. Gośćmi ASP byli m.in. Janusz Głowacki, Monika Olejnik, Kazimiera Szczuka, arcybiskup Józef Życiński, imam islamski Ali Abi Issa oraz rabin Michael Schudrich, Leszek Balcerowicz, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Janusz Kochanowski i Marek Belka⁴⁶.

Edukacyjną rolę pełni obecność członków wielu różnych organizacji pozarządowych, dzięki którym uczestnicy festiwalu mają możliwość dowiedzenia się o działalności tych organizacji oraz o tym, jak można je wesprzeć lub promować. Na woodstockowym polu znajduje się m.in. namiot organizacji Greenpeace zajmującej się ochroną środowiska i propagującej wiedzę o zagrożeniach, jakie niesie ze sobą brak dbania o ekologię⁴⁷. Inną organizacją jest Stowarzyszenie „Życie po Przeszczepie”, której celem jest edukacja na temat przeszczepów i tego, że taki zabieg może uratować życie, przez co organizacja promuje mówienie wprost o takich rzeczach, choć temat ten budzi w społeczeństwie wiele kontrowersji i często jest przemilczany⁴⁸. Dużo ważnych rzeczy na temat nietolerancji, ksenofobii i rasizmu można się dowiedzieć dzięki stowarzyszeniu „Nigdy Więcej”, które promuje otwartość w stosunku do innych kultur dzięki organizowaniu wielu kompanii, takich jak: „Muzyka Przeciwko Rasizmowi” oraz „Wykopmy Rasizm za Stadionów”, których głównym celem jest walka z nietolerancją, przez którą cierpi wiele jednostek⁴⁹. Próbę uzmysłowienia zwłaszcza młodym osobom zagrożeń, jakie niosą narkotyki oraz choroba AIDS, podjęło się na festiwalu Stowarzyszenie MONAR, które zajmuje się profilaktyką uzależnień, obala mity w kwestii AIDS oraz wspiera osoby bezdomne⁵⁰.

Na Przystanku Woodstock występuje również dużo innych organizacji, np. Wioska Policyjna, która uczy bezpieczeństwa i stanowczo sprzeciwia się kierowaniu samochodami po spożywaniu alkoholu, bądź Klub Gaja walczący o godne traktowanie zwierząt. Dużo interesujących rzeczy mogą się dowiedzieć osoby przebywające na festiwalu, odwiedzając także Fundację „Itaka”, Górnośląskie Stowarzyszenie „FAMILIA”, Stowarzyszenie „Edukacja i Wychowanie”, „Zieloną Przystań”, „Polską Akcję Humanitarną” oraz Wspólnotę św. Tymoteusza – Przystanek Jezus. Ponadto organizowane są różne programy, np. „Ratujemy i uczymy ratować”, którego celem jest nauka pierwszej pomocy, lub akcja „Po-

⁴⁶ J. Owsiak, J. Skaradziński, *Przystanek Woodstock...*, s. 220–242.

⁴⁷ Greenpeace Polska, <http://www.greenpeace.org/poland/pl/o-nas/> (16.01.2012).

⁴⁸ Polski portal transplantacyjny, <http://www.przeszczep.pl/?a=temat&id=41> (16.01.2012).

⁴⁹ Stowarzyszenie „NIGDY WIĘCEJ”, http://www.nigdywiecej.org/index.php?option=com_content&task=view&id=3&Itemid=95 (16.01.2012).

⁵⁰ Stowarzyszenie Monar, <http://monar.org/co-robimy> (16.01.2012).

licz się z cukrzycą”, która przekazuje informację o tej chorobie oraz wskazówki, jak na nią nie zachorować. Ważnym punktem na mapie festiwalu jest punkt honorowego oddawania krwi. Dzięki tej akcji uczestnicy festiwalu mogą dobrowolnie oddać krew, która może uratować innym życie. Dla wielu młodych ludzi to właśnie Przystanek Woodstock jest miejscem, w którym po raz pierwszy decydują się na oddanie krwi, by później móc regularnie ją oddawać w swojej miejscowości. Istnieje też możliwości zostania dawcą szpiku kostnego.

Cały wachlarz różnych inicjatyw odbywających się na przystanku Woodstock oraz działalność organizacji pozarządowych powoduje, iż uczestnicy tego festiwalu nie tylko pogłębiają wiedzę na różne, często trudne tematy, ale także mają okazję do wielu przemyśleń, które w konsekwencji mogą mieć istotny wpływ na ich decyzje w przyszłości.

Analizując przestrzeń Przystanku Woodstock, należy również wspomnieć o Pokojowej Wiosce Kryszny. Jest to grupa religijna powstała w 1960 r., utworzona przez Sri Prabhupada, pochodzącego z Indii, który przybył na Zachód, aby promować świadomość Kryszny. Swoje nauki kierował do osób uzależnionych od narkotyków twierdząc, iż dzięki Krisznie można „być bez przerwy w uniesieniu, odkryć wieczne olśnienie”⁵¹. Zwolennicy Hare Kryszna na Przystanku Woodstock opowiadają o swojej wierze oraz nauczają medytacji i sprzedają własne książki i płyty z muzyką. Uczestnicy festiwalu mają też możliwość skosztowania ich wegetariańskich potraw oraz poznania ich kultury. Hare Kryszna budzi duże zainteresowanie festiwalowiczów, którzy są bardzo tolerancyjni wobec nich i chętnie biorą udział w odbywających się u nich koncertach i wydarzeniach. Także Przystanek Jezus, chociaż początkowo budził wiele kontrowersji, powoduje ubogacenie festiwalu. Odbywają się na nim religijne koncerty, głoszone jest Słowo Boże oraz przedstawiane są różne świadectwa wiary. Podczas trwania Przystanku Jezus można wziąć udział w mszy świętej oraz porozmawiać z duchownymi na każdy temat.

Podczas całego festiwalu odbywa się również akcja dbania o ekologię poprzez zbieranie plastikowych butelek i kubków oraz makulatury, za które można otrzymać różne woodstockowe gadzety. Celem tej akcji jest zaszczepienie w ludziach potrzeby dbania o środowisko poprzez np. segregację śmieci. Uczestnicy Przystanku Woodstock chętnie włączają się w takie akcje, są bardzo otwarci i zaangażowani.

Przystanek Woodstock noszący obecnie nazwę Pol’and’Rock Festival jest muzycznym wydarzeniem docenianym na całym świecie. Tylko w 2017 r. Przystanek Woodstock zdobył trzecie miejsce w rankingu Music Festival Wizard w kategorii festiwale europejskie oraz pierwsze miejsce wśród festiwali organi-

⁵¹A. Giddens, *Socjologia*, s. 224–225.

zowanych w Europie Środkowej. Ponadto został nominowany w trzech kategoriach European Festival Awards: za szczególne podejście do współpracy z marką, za posiadanie innowacyjnych rozwiązań w zabezpieczeniu terenu imprezy, a także za zaangażowanie społeczne festiwalu. Również Przystanek Woodstock został najbardziej medialnym festiwalem muzycznym według raportu Press-Service Monitoring Mediów⁵².

Metodologia badawcza

Badanie zostało zrealizowane z użyciem metody ilościowej. Wykorzystano technikę kwestionariusza ankiety. Podczas badań został zastosowany dobór próby nieprobabilistyczny, czyli nieodwołujący się do zasad rachunku prawdopodobieństwa⁵³. W doborze nieprobabilistycznym posłużono się techniką nazywaną metodą kuli śnieżnej. Metodę tę stosuje się, gdy jest trudno odszukać członków jakiejś specyficznej populacji. W tym przypadku są to osoby, które brały udział w Przystanku Woodstock. Przedmiotem badań empirycznych opracowania jest Przystanek Woodstock w opinii jego uczestników. Badania zostały przeprowadzone w okresie od marca do kwietnia 2012 r. na próbie 150 osób. Po weryfikacji zebranych kwestionariuszy do analizy zakwalifikowano 137. W 13 kwestionariuszach występowały bardzo duże braki w odpowiedziach, co sprawiło, że nie zostały poddane analizie.

Wyniki badań

W badaniu wzięło udział 52% kobiet oraz 48% mężczyzn. Wiek respondentów był zróżnicowany, począwszy od osób poniżej 16. roku życia, które stanowiły zaledwie 2%, po osoby w przedziale wiekowym 16–20 lat, których w badaniu wzięło udział 39%. Osoby w wieku 21–25 lat stanowiły 32% badanej populacji. Respondentów w wieku 26–30 lat przebadano 17%, a w wieku 31–35 lat oraz 36–40 lat po 5%. Jeśli chodzi o status przebadanych uczestników Przystanku Woodstock, ponad połowa z nich (50,4%) uczy się lub studiuje. Z tych osób 29,2% stanowią kobiety, a 21,2% to mężczyźni. Również spora grupa to osoby pracujące (40,9%), wśród których mniejszy procent to kobiety 17,5%, podczas gdy odsetek pracujących mężczyzn wynosi 23,4%. Różnica ta może

⁵² Woodstock – obecnie Pol'and'Rock Festival – doceniany na całym świecie, <https://polandrockfestival.pl/o-festiwalu/nasze-wyroznienia> (15.10.2017).

⁵³ E. Babbie, *Podstawy badań społecznych*, Warszawa 2009, s. 546.

wynikać z wciąż panujących trudności oraz dyskryminacji na rynku pracy, z którymi muszą się mierzyć kobiety. 8,8% to osoby bezrobotne, z których 5,1% stanowią kobiety, a 3,6% mężczyźni.

Główną przyczyną przybycia na Przystanek Woodstock dla 44% badanych był panujący tam klimat, a dla 24% – chęć spędzenia czasu z osobami podobnymi do nich. Koncerty muzyczne jako motyw brania udziału w festiwalu zadeklarowało 21% badanych, a możliwość dzielenia się swoimi pasjami z innymi osobami wskazało 11%.

Klimat panujący podczas festiwalu jest czynnikiem, który najbardziej podoba się ankietowanym (51%). Dla 34% badanych ważni byli inni uczestnicy Przystanku Woodstock i relacje z nimi. Tylko 5% wskazało, że podoba im się przede wszystkim muzyka. Natomiast elementami, które nie podobają się uczestnikom festiwalu, są dla ponad połowy badanych (54%) wysokie ceny wszystkich towarów. Taki duży odsetek osób, którym nie podobają się wygórowane ceny na tym festiwalu, świadczyć może o tym, że Przystanek Woodstock w pewnym stopniu jest nastawiony na zysk. Stanie w długich kolejkach nie podoba się 27% badanych osób, 19% wskazało na bałagan.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie powodów, które według nich przyczyniają się do tego, że coraz więcej osób uczestniczy w Przystanku Woodstock. Według 30% badanych powodem jest to, iż coraz więcej mówi się o tym festiwalu w mediach, przez co coraz więcej osób na niego przyjeżdża. Zdaniem 26% badanych panujący na festiwalu klimat stanowi czynnik przyciągający coraz więcej osób. Dla 16% czynnikiem przyciągającym są występy zagranicznych zespołów, a 15% wskazało na ogólną popularność festiwalu. Ciekawość jako czynnik przyciągający na Przystanek Woodstock wskazało 12%, natomiast 1% badanych nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Podczas Przystanku Woodstock można nawiązać dużo nowych znajomości, które jak deklaruje 65% badanych trwają również po zakończeniu festiwalu. Osoby przybywające do Kostrzyna są otwarte na nowe znajomości i nie boją się ich zawierać nawet z osobami mieszkającymi na drugim końcu Polski. Znajomości podczas festiwalu nie zawarło natomiast 35% badanych.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, 71% ankietowanych czuje się zdecydowanie bezpiecznie na Przystanku Woodstock, na co ma wpływ pokojowy charakter tej imprezy. Raczej bezpiecznie czuje się 26% badanych. Raczej niebezpiecznie i zdecydowanie niebezpiecznie czuje się na festiwalu po 1% badanych osób, a kolejny 1% nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Wśród ankietowanych 78,1% stanowią osoby, które podczas festiwalu odwiedzają namioty organizacji pozarządowych, z czego największy procent (29,2%) to osoby w wieku 16–20 lat. Nieco niższy odsetek (27,7%) to osoby

w wieku 21–25 lat. Respondenci, którzy nie odwiedzają podczas festiwalu organizacji pozarządowych, stanowią 9% całej badanej populacji. Powody, dla których uczestnicy Przystanku Woodstock odwiedzają namioty organizacji pozarządowych, są różne, jednak najczęściej badanych wskazało na ciekawość (37%), a 27% jako powód podało chęć pogłębienia swojej wiedzy o działalności tych organizacji. Dużo osób podczas Przystanku Woodstock po raz pierwszy ma możliwość spotkania się z działalnością organizacji pozarządowych, dlatego chcą zwiększyć swoją wiedzę na ich temat. Zainteresowanie działalnością organizacji jako powód ich odwiedzania wskazało 21% badanych. Osoby, które z nudów odwiedzają namioty organizacji pozarządowych, stanowią 15% ankietowanych.

W XXI w. młode osoby nie mają w większości żadnych autorytetów, z których mogłyby brać przykład. Aczkolwiek, jak się okazuje, dla dużej liczby uczestników Przystanku Woodstock takim autorytetem jest Owsiak. Według 33% badanych jest on autorytetem, ponieważ pomaga wielu chorym dzieciom poprzez fundację Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Dla 23% ankietowanych powodem jest to, iż rozumie on potrzeby młodych ludzi. Charyzmę, jaką posiada Owsiak, wskazało 21% badanych, a fakt, że jest organizatorem Przystanku Woodstock, 20% badanych.

Podsumowanie

Przystanek Woodstock stanowi niewątpliwie fenomen społeczny, o czym świadczy chociażby fakt, iż z każdym rokiem przyjeżdża na niego coraz więcej osób. Jednostki te należą do różnych subkultur, posiadają różne pozycje społeczne, lecz na czas festiwalu jednoczą się we wspólnej zabawie. Jednak Przystanek Woodstock to nie tylko muzyka i dobra zabawa, ale także możliwość samodoskonalenia się i poszerzania własnych horyzontów. Uczestnicy festiwalu mają możliwość spotkania się z osobami ze świata polityki, dziennikarstwa, aktorstwa i religii oraz mogą zadawać im pytania, które często dotyczą kwestii ważnych dla Polski i Europy. Organizacje pozarządowe prezentujące się na Woodstocku również przyciągają tłumy zainteresowanych, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę na temat ich działalności. Liczne akcje edukacyjne powodują, że uczestnicy festiwalu uczą się zarówno udzielania pierwszej pomocy, jak i tego, jak chronić środowisko, pomagać potrzebującym oraz dbać o własne zdrowie.

Przystanek Woodstock to przestrzeń społeczna, w której panuje niespotykany nigdzie indziej klimat będący głównym czynnikiem przyciągającym tak dużą liczbę ludzi (44%). I to właśnie atmosfera wzajemnego zrozumienia, jedności i pokoju sprawia, że ludzie są do siebie bardzo życzliwie nastawieni. Znajomo-

ści zawarte podczas festiwalu trwają często także po jego zakończeniu (65%), co dodatkowo podkreśla więzi, jakie wytwarza festiwal wśród obecnych sobie osób.

Fakt, że Przystanek Woodstock nie u wszystkich cieszy się pozytywną opinią i po każdym jego zakończeniu spotkać można w prasie liczne negatywne komentarze na jego temat, w żaden sposób nie wpływa na zmniejszenie jego frekwencji. Wręcz przeciwnie, każdego roku przybywa na niego coraz więcej osób, które zafascynowane jego klimatem wracają ponownie.

Przystanek Woodstock dzięki temu, że jest fenomenem społecznym i miejscem, w którym występują liczne i zróżnicowane interakcje, budzi zainteresowanie wśród współczesnych socjologów. Dzieje się tak, ponieważ występuje na tym festiwalu wiele zjawisk społecznych, które można poddać analizie; są to np. ruchy społeczne, młodzież, kultura, dewiacje, bunt, nonkonformizm, subkultura, tłum, organizacje pozarządowe itp.

Bibliografia

- Aronson E., *Człowiek istota społeczna*, Warszawa 1997.
Babbie E., *Podstawy badań społecznych*, Warszawa 2009.
Boksański Z., *Indywidualizm a zmiana społeczna*, Warszawa 2007.
Boyer P., *Amerykańska kultura masowa po 1945 r.* [w:] *Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki*, red. D.T. Critchlow, K. Michałek, Warszawa 1995, s. 185–211.
Bremond A., Couet J., Davie A., *Kompendium wiedzy socjologii*, Warszawa 2008.
Filipiak M., *Od subkultury do kultury alternatywnej. Wprowadzenie do subkultur młodzieżowych*, Lublin 1999.
Giddens A., *Socjologia*, Warszawa 2004.
Goodman N., *Wstęp do socjologii*, Poznań 2001.
Herma M., *Woodstock*, „Przekrój” 2009 nr 30, s. 50.
Jeffries S., *Zasuszone dzieci kwiaty*, „Forum” 2009, nr 31, s. 51.
Jędrzejewski M., *Młodzież a subkultury*, Warszawa 1999.
Kopińska V., *Współczesna młodzież wobec problemu wolności*, Toruń 2008.
Owsiak J., Skaradziński J., *Przystanek Woodstock. Historia Najpiękniejszego Festiwalu Świata*, Warszawa 2010.
Pęczak M., *Naród Woodstock*, „Polityka” 1999, nr 32, s. 42–43.
Piotrowski P., *Subkultury młodzieżowe. Aspekty psychospołeczne*, Warszawa 2003.
Prejs B., *Subkultury młodzieżowe. Bunt nie przemija*, Katowice 2005.
Sztompka P., *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Kraków 2007.
Wyszogrodzki W., *Przystanek Wolontariuszy*, „Przegląd” 2005, nr 32, s. 20.
Znaniecki F., *Ludzie teraźniejsi a cywilizacja przyszłości*, Warszawa 2001.

Netografia

- Greenpeace Polska, <http://www.greenpeace.org/poland/pl/o-nas/> (16.01.2012).
Polki portal transplantacyjny, <http://www.przeszczep.pl/?a=temat&id=41> (16.01.2012).
Regulamin imprez masowych odbywających się w ramach Festiwalu Przystanek Woodstock 2–5 sierpnia 2017 r., Kostrzyn n/Odrą, https://s.woodstockfestival.pl/trunk/uploaded/sended/files/23woodstock/regulamin_imprezy_woodstock_2017.pdf (dostęp: 12.10.2017).

Stowarzyszenie Monar, <http://monar.org/co-robimy> (16.01.2012).

Stowarzyszenie „NIGDY WIĘCEJ”,

http://www.nigdywiecej.org/index.php?option=com_content&task=view&id=3&Itemid=95
(16.01.2012).

Woodstock – obecnie Pol'and'Rock Festival – doceniany na całym świecie,

<https://polandrockfestival.pl/o-festiwalu/nasze-wyroznienia> (15.10.2017).

THE PHENOMENON OF “PRZYSTANEK WOODSTOCK”

Abstract

The article aims to show the social phenomenon of Woodstock Festival and learn the most important factors attracting so many people to this event. Przystanek Woodstock is the largest music festival in Europe organized in Poland since 1995. The initiator of this event is Jurek Owsiak. It is a musical and cultural event attracting a lot of public interest both in Poland and around the world. It is attended by people of all ages, from different social strata, who together for the duration of the festival are playing together to the rhythm of rock music. How own research showed the main reason for attracting every year more and more people at the Woodstock Festival is the climate prevailing there and the opportunity to meet other people with whom the festival participants maintain contact even after its completion.

Słowa kluczowe: Przystanek Woodstock, Jurek Owsiak, fenomen społeczny, muzyka rockowa

Keywords: Woodstock Festival, Jurek Owsiak, social phenomenon, rock music